

KARTA ZESPOŁU ARCHIWALNEGO

NUMER ZESPOŁU

20

KATEGORIA

A

NAZWA ZESPOŁU

Saturn

PRZEKAZUJĄCY

Saturn

WYKONAWCA SPISU

KWK Saturn S.A.

ROK PRZEKAZANIA

2000

MIJESCOWOŚĆ

Czeladź

GMINA

Czeladź

POWIAT

Będzin

WOJEWÓDZTWO

śląskie

REJON DOKONANEJ EKSPLOATACJI

Czeladź

CHARAKTERYSTYKA ZESPOŁU ARCHIWALNEGO

ZAKRES CHRONOLOGICZNY

1962

–

1997

	DOK. TEKSTOWA	DOK. KARTOGRAFICZNA	SUMA
ILOŚĆ JEDNOSTEK	1501	301	1802
ILOŚĆ PODJEDNOSTEK	1497	1535	3032
ILOŚĆ mb	–		
ILOŚĆ SKANÓW	–	58	58

ZAKRES POSIADANEJ DOKUMENTACJI

TEKST: dokumentacja prawna; dokumentacja pomiarowa; geologia i hydrogeologia; plan ruchu; potg; ochrona powierzchni, inne.

KARTOGRAFIA: karta tytułowa; mapy: wyrobisk górniczych, powierzchni, geologiczne; ewidencyjna; przekroje geologiczne; inne.

Archiwum Państwowe w Katowicach, zesp. Kopalnia Węgla Kamiennego „Czerwona Gwardia” w Czeladzi, sygn. 12/1043/0, lata 1945–1992.
 Archiwum Państwowe w Katowicach, zesp. Kopalnia Węgla Kamiennego „Saturn” w Czeladzi, sygn. 12/1992/0, lata 1896–1945, 1945–2002.

RYS HISTORYCZNY

ZAKŁAD GÓRNICZY	Saturn		
METODA EKSPLOATACJI	podziemna		
PRZEDSIĘBIORCA	KWK Saturn S.A.		
NAZWA ZŁOŻA	-		
RODZAJ KOPALINY	węgiel kamienny, bentonit		
NAZWA TG NAZWA	-		
OG	Czeladź		
ROZPOCZĘCIE EKSPLOATACJI	-	ZAKOŃCZENIE EKSPLOATACJI	31.12.1995
KONCESJA I WYGASZENIE	155/94 z dnia 26.08.1994 r. dec. MOŚZNiL 15.10.1997 r.		

Kopalnia „Saturn” prowadziła wydobycie węgla kamiennego w rejonie Czeladzi, Będzina (dzielnice Syberka i Zamkowe), Siemianowic Śląskich, Sosnowca (dzielnica Milowice i częściowo Pogoń i Stary Sosnowiec) i Katowic.

Kopalnia została założona w 1887 r. w Czeladzi przez księcia Hugona Hohenlohe-Oehringen. W 1899 r. kopalnię zakupił Towarzystwo Górniczo-Przemysłowe „Saturn” w Czeladzi. W 1943 przejął ją niemiecki koncern Preussag, a w 1945 włączono ją do Dąbrowskiego ZPW. W 1950 r. nazwę zakładu zmieniono na „Czerwona Gwardia”. W roku 1976 przyłączono do niej kopalnię „Milowice-Czeladź”, tworząc kopalnię trzyruchową. W 1990 r. powrócono do dawnej nazwy „Saturn”. Ostateczne zakończenie wydobycia nastąpiło w 1996 r. W 2001 r. teren kopalni przejął Centralny Zakład Odwadniania Kopalń. Część obiektów budowlanych kopalni przekazano miastu Czeladź.

W 1887 r. ukończono szyb I (150 m), do 1890 r. powstał szyb II. W 1904 szyb I pogłębiono do 188 m. W kopalni funkcjonowały także szyby pomocnicze (m.in. „Hieronim”, „Aleksander”, „Antoni”). W 1938 r. wybudowano szyb „Korneliusz”. Po 1976 r. w sumie w obrębie Ruchu I działało 5 szybów, w Ruchu II – 8 szybów, w Ruchu III – 5 szybów. W obrębie Ruchu I wydobycie prowadzono na poziomach 188 m i 320 m, w obrębie Ruchu II – 180 m i 230 m, w obrębie Ruchu III – 210 m i 290 m. W 1983 r. rozpoczęto roboty udostępniające poziom 700 m.

Jak ustalił Główny Instytut Górnictwa [2]: „Na obszarze górniczym kopalni eksploatowano pokłady 412, 414, 415, 501, 504, 506, 510, 611, 612, 615 i 620 w strefie głębokościowej od 0 do ok. 400. Miąższości pokładów i wybieranego węgla zmieniały się od ok. 1 do 8–9 m (pokład 510)”.

W 1979 kopalnia Czerwona Gwardia wydobyla 2 880 000 t węgla (największe roczne wydobycie tego zakładu).

Bibliografia

1. Frużyński A., *Kopalnie węgla kamiennego w Polsce*, Łódź 2012.
2. Główny Instytut Górnictwa, <http://zapadliska.gig.eu/pl/content/kopalnie>, dostęp z dnia 2.09.2020 r.
3. Jaros J., *Słownik historyczny kopalń węgla na ziemiach polskich*, Katowice 1984.